

2023-11-14

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: MSN-2023-00095

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens internbudget 2024

Förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden (MSN) fastställer internbudget för år 2024 enligt tjänsteskrivelse daterad 2023-11-14.

Sammanfattning av ärendet

I den av kommunfullmäktige beslutade budgetramen fastställdes nämndens nettobudget för 2024 till 40,2 miljoner kronor. För 2023 var motsvarande budget 40,8 miljoner kronor. Kommunstyrelsen beslutade i juni om förändrade principer för internprissättning (KFKS-2023-00544). Konsekvensen av detta blir för nämnden att kostnader om 5,4 miljoner kronor inte längre kommer att debiteras ut till nämnden. Eftersom beviljade medel har minskats med motsvarande belopp blir resultateffekten emellertid noll. Nämnden har fått utökade medel för både satsningar och att säkra kostnadstäckning för vissa verksamheter. Bland annat har nämnden fått 3,0 miljoner kronor för 4 nya miljö- och hälsoskyddsinspektörer. Det ekonomiska läget i omvärlden är fortsatt ansträngt vilket ger direkta effekter på nämndens ekonomi. Antalet inkommande ärenden vad gäller bygglov, fastighetsbildning samt kart och mätärenden är fortsatt lågt vilket är mycket utmanande för nämndens ekonomi 2024.

Ärendet

Utgångsläget inför 2024

Det ekonomiska läget i omvärlden är fortsatt ansträngt vilket ger direkta effekter på nämndens ekonomi. Inte ett enda stort bygglov har inkommit under hösten 2023 vilket tillsammans med ett lägre ärendeflöde för små och mellanstora bygglov kommer att innebära minskade intäkter för 2024. Det kommunala lantmäteriet har under hösten haft ett fortsatt lågt antal inkommande ärenden vilket kommer att innebära minskade intäkter för 2024 nu när det i princip inte längre finns några ärenden i kö. Ärendemängden för mät- och kartärenden är likaledes på en låg nivå. Redan i nämndens tertialbokslut 2 prognostiserades ett underskott om 2,5 miljoner kronor för 2023 och ett uppdrag om en åtgärdsplan beslutades.

Konjunkturinstitutet bedömer att lågkonjunkturen kommer att fördjupas under nästa år för att sedan svagt vända uppåt mot andra halvan av 2024. Först 2026 förutsätts svensk ekonomi vara i konjunkturell balans.

För att möta uppdraget om en åtgärdsplan har nämnden jobbat med scenarioplanering för 2024. Det troligaste scenariot är mycket utmanande för nämndens ekonomi. Detta trots att arbete med framtidsfonder är inräknat och att lantmäterienheten redan har minskat med 4-5 personer under 2023. I det troligaste scenariot fortsätter konjunkturen att gå ner 2024 vilket i stort är samma bedömning som konjunkturinstitutet gör.

I det troliga scenariot för 2024 ser vi att antalet inkommande ärenden för bygglov minskar med 10% jämfört med 2023, vilket är i linje med 2019 års nivåer. Antalet inkommande mätärenden och nybyggnadskartor minskar med 30 % jämfört med 2023 medan grundkartor ligger kvar på 2023 års nivå. Även om inkommande ärendemängd för den kommunala lantmäterimyndighet (KLM) ligger kvar på 2023 års nivå kommer debiteringsgraden att sjunka markant eftersom det, till skillnad från 2023, inte finns någon kö att arbeta av.

Åtgärdsplan

Målet är en robust verksamhet som är fungerande i både i hög- och lågkonjunktur. Syftet är att skapa en hållbar organisation utan ryckighet där vi i sämre tider måste minska personalstyrkan för att sedan i bättre tider försöka komma i kapp och utöka i hård konkurrens med andra aktörer. För att hitta en bra nivå behöver nämnden se längre än årsvis, det vill säga utgå från längre tidsperioder. Nämndens bedömning är att fyraårscykler är lämpligt, under en fyraårsperiod ser nämnden både upp- och nedgångar i konjunktur.

I syfte att begränsa effekten av kraftigt fallande intäkter 2024 har nämnden följande åtgärdsplan:

1. Ersättningsrekryterar med stor försiktighet och bara i strategiskt viktiga roller som kan bidra till effektiviseringar eller i enstaka nyckelroller. Redan under det senast året har vi haft en naturlig minskning av personalstyrkan då vi generellt inte har ersättningsrekryterat eller fyllt på med vikarier när medarbetare har slutat eller gått på föräldraledighet på bygglovenheten och lantmäterienheten.
2. Intensifierar arbetet med verksamhetsutveckling för att effektivisera. Det är arbete som i vissa verksamheter har fått stå tillbaka i perioder med högt ärendeflöde.
3. Nyttjar fler resurser inom bygglovenheten till att arbeta av den tillsynsskuld som byggts upp under år av högt ärendeflöde. Det är en omställning som kräver eftertänksamhet och ska vägas mot att fortsatt vara en attraktiv arbetsgivare.

4. Arbetar med kvalitetshöjande åtgärder inom lantmäteri. Genom att höja kvalitet på registerkartan och fastighetsregistret effektiviserar vi delar i planprocessen och skapar bättre beslutsunderlag i bygglovsärenden och lantmäteriförrättningar
5. Ser över möjligheterna att temporärt använda befintlig personal i andra funktioner inom territoriet. Till exempel kan en bygglovshandläggare stötta med detaljplanering, en bygglovshandläggare skulle även kunna stötta upp i miljötillsyn eller inom energi- och kilmatrådgivning.

Under 2024 fortsätter arbetet med att planera för eventuella ytterligare åtgärder inför 2025.

Internbudget 2024

Nämndens internbudget är indelad i tre olika verksamheter; särskilda medel för projekt och tillfälliga satsningar, nämnd och nämndstöd samt beviljade medel för vissa löpande uppgifter som ej är taxefinansierade och som utförs av myndighets- och huvudmannaheter. De beviljade medlen utbetalas i tolfedelar till resultatenheterna. Debitering av projektverksamheten sker kontinuerligt och projektreserven disponeras efter särskilda beslut, vanligtvis gemensamt av klimat- och miljöbygglovsdirektören och stadsutvecklingsdirektören.

I den av kommunstyrelsen beslutade budgetramen fastställdes nämndens kostnadsbudget för 2024 till 40,2 miljoner kronor. 2023 var motsvarande budget 40,8 miljoner kronor. Fastställd budgetram 2024 och jämförelser med tidigare år:

Verksamhet (miljoner kronor)	Bokslut 2022	Intern-budget 2023	Förändring		Intern-budget 2024
			Ramärende 2024	Nämndyttrade 2024	
Projektverksamhet	-2,8	-2,8	0,0	0,8	-2,0
Nämnd & nämndstöd	-3,2	-3,4	0,0	-0,1	-3,5
Myndighet & Huvudmannaheter	-33,7	-34,6	5,5	-5,7	-34,8
Ombokning resultat Myndighet & Huvudmannastöd	+2,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	-36,8	-40,8	5,5	-5,0	-40,3

Projektverksamhet

Nämndens projektbudget används för att finansiera utredningar eller tillfälliga insatser som inte ingår i de beviljade medel som enheterna erhåller. Budgeten är för 2024 2,0 miljoner kronor vilket är en minskning jämfört med 2023. Projektet att åtgärda omoderna planer har funnits med länge och förväntas fortsätta flera år framåt. De medlen, 1,5 miljoner kronor, har därför flyttats till att vara del av planenhetens ordinarie budgetram.

Nämnden har fått 0,7 miljoner kronor för att arbeta med tillsynsskulden inom bygglov. Av resterande medel föreslås merparten sättas av för en digital samhällsbyggnadsprocess, vilket kan innefatta såväl nämndövergripande som enhetsspecifika insatser. En liten del kvarstår som projektreserv för att exempelvis finansiera studier eller utredningar utöver de föreslagna projekten eller för att vid behov utöka budgeten för något av de föreslagna projekten.

Projekt (miljoner kronor)	Ansvarig enhet	Status	2023 Budget	2024 Budget
Åtgärda omoderna planer	Planenheten	Pågående	-1,50	-
Digitalisering bygglov	Bygglovenheten	Pågående	-0,15	-
Digitalisering miljö	Miljöenheten	Pågående	-0,15	-
Bullerkrav Nacka	Miljötillsynsenheten	Pågående	-0,25	-0,10
Tillsyn privata vattenledningsnät	Miljötillsynsenheten	Pågående	-0,10	-0,05
Digitalisering SBS	Bygglovenheten	Pågående	-0,15	-
Utredning rättigheter fastigheter	Lantmäterienheten	Pågående	-0,10	-
Öppna data	Lantmäterienheten	Pågående	-0,15	-
Digitalisering plan	Planenheten	Pågående	-0,15	-
Tillsyn bygglov	Bygglovenheten	Nytt projekt	-	-0,70
Digital samhällsbyggnadsprocess	Direktörer	Nytt projekt	-	-1,00
Projektreserv	Direktörer		-0,10	-0,15
Summa			-2,80	-2,00

Bullerkrav Nacka

Nacka kommun är en av de större kommuner som behöver ta fram åtgärdsprogram mot buller och redovisa det för Naturvårdsverket. Åtgärdsprogrammet ska innehålla en sammanställning av bullerkartläggningen, beskrivning av var åtgärder redan har genomförts, beskrivning av hur många som bor i bullerutsatta områden, vilka skolgårdar som är bullerutsatta samt var ytterligare åtgärder behövs. Kommunen har dessutom valt att programmet ska beskriva om bulleravskärmning kan kombineras med solpaneler. Efter inledande förseningar färdigställdes kartläggningen under våren 2023. Åtgärdsprogrammet överlämnades till konsult under hösten 2023, med målet att åtgärdsprogrammet ska vara klart för antagande i juli 2024.

Tillsyn privata vattenledningsnät

Efter inventeringen som har gjorts under 2023 finns nu en lista med 94 anläggningar. Totalt har nio stora anläggningar inkommit med registreringar. Under 2024 kommer fortsatt arbete med fastställande av undersökningsprogram och granskning av dricksvattenanläggningarnas analysresultat att ske. Fortsatt kontakt kommer att tas med de anläggningar som finns på inventeringslistan för att de ska inkomma med registrering.

Tillsyn bygglov

Plan- och bygglagen ger inte kommunerna rätt att ta ut avgifter för tillsynsarbete. Det innebär att kommunernas arbete med tillsyn enligt plan- och bygglagen i stället ska finansieras med skattemedel. Det kan konstateras att de två heltidstjänsterna idag inte kan arbeta av den stora ärendeskulden som bygglovenheten har inom en överskådlig tid med dessa tjänster.

Syftet med projektet är att tillsätta arbetskraft för att arbeta bort den ärendeskuld av tillsynsärenden som finns idag. Målet är att under en treårsperiod komma till en hållbar ärendebalans för tillsynsärenden som kan hanteras av de två heltidstjänster som enheten har idag. Vad som är en hållbar ärendemängd av pågående ärenden behöver utforskas under projektets gång. Idag finns det cirka 340 pågående tillsynsärenden, Ett mål kan vara att det efter en treårsperiod finns mindre än 100 pågående ärenden.

Digital samhällsbyggnadsprocess

En helt digital samhällsbyggnadsprocess skapar en enklare, öppnare och mer effektiv planerings- och byggprocess till nytta både internt och externt. Digitala processer möjliggör för smartare handläggning och automatiserade beslutskedjor. Digitalisering är ett sätt att verksamhetsutveckla genom användning av teknik, samtidigt som arbetssätten förändras.

I Nacka är fortfarande delar av ärendekedjan analoga och de digitala processer som finns ”pratar” inte alltid med varandra. Effektivisering genom digitalisering kostar pengar, både i tid och i olika systemlösningar. Medlen ska användas för ett samlat arbete med att effektivisera våra interna processer, ge korta handläggningstider, utöka återanvändning av information, minska dubbelarbete och höja kvaliteten på våra data och digitala tjänster. Budgeten hålls samman på nämndnivå i stället för att dela upp mellan olika enheter.

Nämnd och nämndstöd

I verksamheten nämnd och nämndstöd ingår de gemensamma kostnaderna för nämndens verksamhet så som ledamöternas arvoden och viss administrativ service. I kostnaderna ingår inte köp av en del stödtjänster som exempelvis nämndsekreterare och juridiskt stöd. Detta finansieras inom myndighet och huvudmannaverksamheten. Nämnden har erhållit 0,1 miljoner för generella kostnadsökningar och budgeten för 2024 är 3,5 miljoner kronor.

Myndighet och huvudmannaheter

Kommunstyrelsen beslutade i juni om förändrade principer för internprissättning (KFKS-2023-00544). Konsekvensen av detta blir för nämnden att kostnader om 5,4 miljoner kronor inte längre kommer att debiteras ut till nämnden. Eftersom beviljade medel har minskats med motsvarande belopp blir resultateffekten emellertid noll. Nämnden har fått medel för ett antal satsningar, vilket gör att den totala budgeten för

beviljade medel till myndighets- och huvudmannaenheterna är 34,8 miljoner kronor. Dessa medel föreslås för 2024 att fördelas enligt följande (notera att miljöenheten har delats upp i två nya enheter):

Ansvar	Beviljade medel 2023	Förslag fördelning 2024	Differens
Övergripande	-2,2	-2,4	-0,2
Planenheten	-5,5	-5,6	-0,1
Bygglovenheten	-3,1	-1,8	+1,3
Lantmäterienheten	-6,8	-5,7	+1,1
Miljöenheten	-9,2	+9,2	0,0
Miljötillsynsenheten		-9,2	-9,2
Enheten för strategiskt klimat- och miljöarbete		-1,6	-1,6
Enheten för strategisk stadsutveckling	-2,3	-2,3	0,0
Stadsbyggnadsservice	-3,5	-4,3	-0,8
Juridik- och kanslistaben	-2,0	-2,0	0,0
Summa (miljoner kronor)	-34,6	-34,8	-0,2

Nämnden har inte erhållit någon generell pris eller lönekomensation. Verksamheterna kommer via en höjning av taxorna delvis kunna kompensera för det, men behöver i övrigt fortsätta sitt arbete med effektivisering genom bland annat automatisering, digitalisering.

Övergripande

Klimat- och miljödirektören och stadsutvecklingsdirektören har fram till och med 2023 haft ett gemensamt ansvar för övergripande kostnader för stadsutvecklingsprocessen. Detta renodlas från och med 2024 med att de får varsitt nytt ansvar inom respektive process. Budgeten används för att finansiera övergripande kommunikationsarbete med bland annat ajourhållning av kommunens hemsida inom området boende & miljö. Därutöver bidrar även nämnden, tillsammans med kommunstyrelsen, till att finansiera aktiviteter så som stadsbyggnadsutmärkelsen, stadsutvecklingsdagen och utmärkelse för hållbar stadsutveckling. Nämnden delfinansierar även en del strategiska resurser i stadsutvecklingen. För 2024 tillkommer 0,2 miljoner kronor för arbete med remissarbete.

Beviljade medel 2023	-2,2
Remissarbete	-0,2
Beviljade medel 2024 (miljoner kronor)	-2,4

Planenheten

Planenheten har en stor andel medarbetare som arbetar i stadsbyggnadsprojekt. För några år sedan erhöll planenheten beviljade medel för att täcka intäktsbortfall till följd av införandet av en reviderad timtaxa. Behov kvarstår. Övriga beviljade medel till planenheten används i huvudsak för att finansiera arbete med planeringsinitiativ, allmän

planinformation och kulturmiljöinformation. Planeringsinitiativ används vid dialog med sökanden innan ett planarbete påbörjas för att kunna göra analyser eller skisser i tidigt skede. Inom verksamheten allmän planinformation sker mindre kommunikationsinsatser som inte går att knyta till ett särskilt projekt. Budgeterade medel för kulturmiljöinformation används av kommunantikvarien för att sprida kunskaper och ge vägledning om kulturmiljöfrågor. Som en konsekvens av förändrade principer för internprissättning får planenheten en reduktion av beviljade medel och medel för att åtgärda omoderna planer flyttas från projektverksamheten till ordinarie budgetram.

Beviljade medel 2023	-5,5
Förändrade principer för internprissättning	+1,4
Flytt av medel för att åtgärda omoderna planer	-1,5
Beviljade medel 2024 (miljoner kronor)	-5,6

Bygglovenheten

Inom verksamhetsområden som inte är taxefinansierade används beviljade medel från nämnden för att säkra kostnadstäckning. Det gäller exempelvis arbete med service och rådgivning, tillsynsverksamheterna samt arbete med trädfällningslov. Trycket på service och rådgivning har ökat efter pandemin. De sanktionsavgifter som tas ut vid överträdelser har minskat de senaste åren, inte minst under innevarande år, och tillsynsarbetet är i dagsläget underfinansierat. Under 2021 tog bygglovenheten över funktionen stadsbyggnadsservice för att förbättra hela kundresan. Stadsbyggnadsservice har under 2022 integrerats i verksamheten och beskrivs separat längre ned. Som en konsekvens av förändrade principer för internprissättning får bygglovenheten en reduktion av beviljade medel.

Beviljade medel 2023	-3,1
Förändrade principer för internprissättning	+1,4
Beviljade medel 2024 (miljoner kronor)	-1,8

Lantmäterienheten

Inom lantmäterienheten finansierar nämnden arbete med grundläggande geografisk information (egen produktion samt inköp av tjänster) samt de IT-system som krävs för att hantera och göra dessa data tillgängliga. Utöver detta erbjuder lantmäterienheten rådgivning och service till medborgare i Nacka, ajourhåller lägenhetsregistret och handlägger förändringar av gatuadresser inom ramarna för de beviljade medlen. Liksom för bygglov har trycket på service och rådgivning ökat. I syfte att säkra kostnadstäckning för arbetet med namnändringar får lantmäterienheten 0,2 miljoner kronor i utökade beviljade medel. Som en konsekvens av förändrade principer för internprissättning får lantmäterienheten en reduktion av beviljade medel och utökade medel för säkra kostnadstäckning för arbetet med namnändringar.

Beviljade medel 2023	-6,8
Förändrade principer för internprissättning	+1,4
Namnärenden	-0,2
Beviljade medel 2024 (miljoner kronor)	-5,7

Miljöenheten

Miljöenheten har upphört under 2023 och delats upp i miljötillsynsenheten och enheten för strategiskt klimat- och miljöarbete.

Beviljade medel 2023	-9,2
Överförda medel till miljötillsynsenheten	+7,1
Överförda medel till enheten för strategiskt klimat- och miljöarbete	+2,1
Beviljade medel 2024 (miljoner kronor)	0,0

Miljötillsynsenheten

Miljötillsynsenheten har i uppdrag att fokusera på myndighetsdelarna inom miljöområdet. Inom miljötillsynsenhetens ansvar finns flera olika verksamhetsområden som inte täcks av taxeavgifter. Exempel på sådant arbete är rådgivning och information till företag och privatpersoner samt ofinansierat rättsvårdande arbete. Detta arbete har under de senaste åren ökat i omfattning i takt med att Nacka bygger stad. Stort fokus har lagts på att effektivisera det ofinansierade arbetet vilket har frigjort debiterbar tid vilket är en bidragande orsak till att den tidigare miljöenhetens ekonomi har förbättrats de senaste åren. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden finansierar även kostnader för medlemsavgifter i luftvårdsförbund och vattenvårdsförbund samt Nacka kommuns serviceavtal med saneringsföretag vid utbrott av smitta. En särskild satsning om 3,0 miljoner kronor görs för att anställa 4 nya miljö- och hälsoskyddsinspektörer. En behovsutredning har visat att tillsynen behöver förstärkas för att dels höja självfinansieringsgraden och också möte det identifierade behovet. Som en konsekvens av förändrade principer för internprissättning får miljötillsynsenheten en reduktion av beviljade medel.

Beviljade medel 2023	0,0
Överförda medel från miljöenheten	-7,1
Satsning på 4 nya miljö- och hälsoskyddsinspektörer	-3,0
Förändrade principer för internprissättning	+0,9
Beviljade medel 2024 (miljoner kronor)	-9,2

Enheten för strategiskt klimat- och miljöarbete

Enheten för strategiskt klimat- och miljöarbete har i uppdrag att kraftsamla kring det klimat- och miljöstrategiska arbetet, både i ett nämndperspektiv och ett kommunperspektiv. Enheten har beviljade medel för övergripande miljöarbete som inte kan belasta stadsbyggnadsprojekt. Enheten har en relativt stor andel medarbetare som arbetar i stadsbyggnadsprojekt. För några år sedan erhöles beviljade medel för att täcka

intäktsbortfall till följd av införandet av en reviderad timtaxa. Behov kvarstår och speciellt nu när många av kommunens projekt går in i genomförandeskede. Som en konsekvens av förändrade principer för internprissättning får enheten för strategiskt klimat- och miljöarbete en reducering av beviljade medel.

Beviljade medel 2023	-0,0
Överförda medel från miljöenheten	-2,1
Förändrade principer för internprissättning	+0,5
Beviljade medel 2024 (miljoner kronor)	-1,6

Stadsbyggnadsservice

Stadsbyggnadsservice är nu fullt integrerat i bygglovenheten och har sedan flytten från kundservice tagit ett utökad ansvar att samordna frågor till enheterna inom stadsbyggnadsprocessen. Det finns möjlighet att boka in tid för personlig rådgivning för privatpersoner och företagare för enklare frågor. Med det utökade uppdraget har stadsbyggnadsservice Nackaborna och kundernas fokus som ledstjärna, kan vara bäst på att vara kommun och ger maximalt värde för skattepengarna. Stadsbyggnadsservice får utökade medel för säkra full kostnadstäckning och en särskild näringslivssatsning görs tillsammans med kommunstyrelsen som också skjuter till medel. Stadsbyggnadsservice avser att använda medlen till företagshjälp inom myndighetsutövning, intern samordning, kommunikation, digitalisering och utveckling anpassat till företag.

Beviljade medel 2023	-3,5
Medel för kostnadstäckning	-0,5
Näringslivssatsning (gemensam med kommunstyrelsen)	-0,3
Beviljade medel 2024 (miljoner kronor)	-4,3

Juridik- och kanslistaben

De beviljade medlen används för att finansiera köp av stödtjänster i form av nämndsekreterare och juridiskt stöd kopplade till nämnden.

Beviljade medel 2023	-2,0
Beviljade medel 2024 (miljoner kronor)	-2,0

Ekonomiska konsekvenser

Internbudgeten förutsätter ett nollresultat för nämnden, men innehåller utmaningar avseende ekonomin för 2024 med anledning av rådande konjunktur.

Konsekvenser för barn

Internbudgeten bedöms inte medföra några konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse daterad den 14 november 2023

Charlotte Persson
Klimat och miljödirektör
Stadsledningskontoret

Fredrik Knutzén
Controller
Controllerenheten